

Holmsunds kyrka, Västerbottens län.

Viktiga händelser för kyrkan, relaterade till källor.

1860–1863	<p>Holmsunds kyrka uppfördes i trä, efter ritningar (bevarade i kyrkans arkiv) av komminister Johan Anders Linder, Umeå, från 1858 och 1862.</p> <p>Ritningen från 1858 visar att sakristian skulle placeras i korabsiden. År 1862 ändrades detta till att koret skulle inrymmas i absiden, men vart sakristian placerades är oklart. Möjligen följdes trots allt 1858 års ritning.</p> <p>Finansiärer var sågverksföretaget James Dickson & Co, Göteborg och Linder var dicksönernas lokale arkitekt. Linder deltog själv i bygnadsarbetet. Åren 1861-62 skar han bildhuggerierna på predikstol, altare och läktare samt altarprydnaden (kors med mantel). Målare Wikgren i Skellefteå hade entreprenad på målning- och förgyllningsarbeten (tillsammans med fem gesäller från Stockholm)</p> <p>Byggmästare var Johan Petter Lundberg, Teg. Kyrkan uppvisar stora likheter med Sorsele kyrka som Lundberg tidigare uppfört, ritad av arkitekt Ludvig Hedin. Ritningen därifrån förmedlades sedan till Linder. Linder omarbetade således ett äldre förslag av Hedin, så något nytänkande var det alltså inte fråga om. Invigning skedde den 30 augusti 1863.</p>	ATA. Linder, J. A. Dagböcker, mars 1862 (kopia, Folk-rörelsearkivet).
1874	*Orgelharmoniet utbyttes till en piporgel av Zetterqvist i Örebro.	ATA.
1897	*1897 väggarna och taket vävkläddes och vissa dekorationer gjordes då i tidens smak av O. och V. Wretling.	ATA.
Ca 1900	*Gravkapellet uppfördes. Ett äldre gravkapell, byggt som en korsformig paviljong, på kyrkogårdens sydvästra hörn revs.	
1913	*De första kyrkklockorna uppsattes.	ATA.
1917	<p>Holmsunds AB skänkte kyrkan till Holmsunds församling. En grundlig restaurering utfördes.</p> <p>*Nya färgade korfönster insattes.</p> <p>*Ursprungligt bemålade väggar i form av varma limfärgsmarmoreringar, (från 1860 talet gestaltade efter anvisningar av JA Linder), framtogs.</p> <p>*I koret gjordes också nya målningar (palmkvistar enl. foto) av Yngve Lundström. Kyrkan ansågs kall och dragig.</p>	ATA.
1919	*Kyrkan fick en ny sakristia mot norra långväggen, en polygonal byggnad som ansluter till byggnaden i övrigt.	ATA.

1922	<ul style="list-style-type: none"> *Takomläggning från spån till papp. *Utvidgning av församlingens kyrkogård. 	ATA.
1928	<ul style="list-style-type: none"> *Inventariegenomgång av G. Ullenius och B. Hellner. 18 silver-, mässings- och textiltföremål upptogs i företeckningen. 	ATA.
1931	<p>Förslag till restaurering av kyrkan av arkitekt Kjell Wretling.</p> <ul style="list-style-type: none"> *Förslag till kyrkans dekorerings och glasfönstermålningar, tre stycken i koret av Yngve Lundström. *Förslag till ombyggnad av orgel av Åkerman & Lund, Sundbyberg *Förslag till elektrisk uppvärmnings-, belysnings-, och kraftanläggning av Västerbottens läns elektriska förening. Ny belysningsarmatur. *Restaureringsarbete av interiören. Bakom den oljemålade väven påträffades gammal målning på sjutums spontade brädor. Limfärg i marmoreringsteknik. Rödlila, ljusare ramstycken och profiler uppdragna med vita linjer. Snäckmotiv över fönstren. Målaren V. Ullbom från Stockholm målade detta 1862. (Ev var han en av fem målargesäller från Stockholm som tillsammans med målaren Wikberg från Skellefteå gjorde all invändig målning och förgyllning). Yngve Lundström ansåg att de borde framtagas och konserveras så långt det var möjligt. *Troligtvis nya bänkgavlar (se ritning 1930) bänkgavlarna fick pålimmade speglar, som dekorerades med kolonnmotiv/joniska kapital. *RAÄ anser att framtagning av äldre målningar är önskvärt och Yngve Lundström kan utföra arbetet. *Ny dekorerings i korets tak i form av änglar. *Ny belysningsarmatur. Omarbetningsförslag till lampetter av Wretling. 	ATA, dnr 2583. Dnr 3359/31.
1939	<ul style="list-style-type: none"> *Anläggande av en ny kyrkogård i Obbola enligt länsarkitekt Karl Sörensen, liknande en västersluttande skogsbacke. *Kyrkogårdsutvidgning enligt länsträdgårdsmästare E.Söderling. Mindre planändring och ändring av gravindelning. 	ATA.
1943	<ul style="list-style-type: none"> *Koret fick ekparkett tillverkad i Holmsund. 	ATA.
1944	<ul style="list-style-type: none"> *Spåntäckningen frångicks tidigare till papp och nu ersattes pappen med skiffer av Grythyttetillverkning 14,5 x 8 tum. 	ATA.
1945	<ul style="list-style-type: none"> *Dopfunten ritad av Einar Lundberg invigdes. Dopfat av Kjell Wretling. Dopfunten snidades av snickarmästare Emil Sandberg. *Montering av el-belysning på ljuskronornas stam enligt firman Andersson & Lundgrens förslag. 	ATA.

1946	*Papptaken på gravkapellen i Holmsund och Obbola utbyttes mot skiffer.	ATA.
1955–1956	<p>Restaurering under ledning av arkitekt George Rudner, Stockholm. Konstnärlig medhjälpare Gunnar F Schiller.</p> <p>*Restaurering av invändig målning oktober 1955- mars 1956 utförd av Gunnar F. Schiller.</p> <p>*Takväv av jute avlägsnades. Friläggning av limfärgsdekor. Bara vissa ytor kunde utsparas. Mest sparades i koret, marmorering i fält, åtta keruber i fältens hörn rekonstruerades, endast ett var intakt. Övrigt tak ommålades med tempera.</p> <p>*Pelare kläddes med väv och målades grå med vit marmorering.</p> <p>*Fönsterbågar, foder och lister målades grå. Rekonstruktion av oljelaserad panel.</p> <p>*Ommålning av bänkar enligt påträffade fragment.</p> <p>*Vapenhuset målades i grön ton, taket ljust.</p> <p>*Laserad masonite sattes upp i trappuppgångar till läktaren.</p> <p>*Orgelfasaden målades ljust grå med mörkare fyllningar och blått mot guld.</p> <p>*Körtrum fick masonite klädda- och ljusmålade väggar. Golvet lades med gröna vinylplattor.</p> <p>*I predikstol och brudkammare lades röda vinylplattor på golvet.</p> <p>*(Väggarna målades i ljusblått med stänk marmorering.???) fel, utfördes ej.</p> <p>*Golv och trappor i övrigt slipades, laserades och fernissades.</p> <p>*Dopfunten målades i samma blå kulör som predikstolstaket. Förgyllningar lades om, delvis polerade sådana.</p> <p>*Ny altarring och nytt altarbord i kalksten kom på plats. Sidoingången tilltäcktes.</p> <p>*Golven täcktes med ”holmsundsplattor” av vinyl.</p> <p>*Nya ljuskronor i koret.</p> <p>*Nya balansdörrar med glas sattes in.</p> <p>*Yngve Landströms målade korfönster (från 1917?) borttagna och ersatta. Det mittersta korfönstret förbyggdes.</p> <p>*1956-57 tillkom altarskåpet med predella signerat Torsten Nordberg.</p>	ATA.
1957	*Anordnande av toaletter från vapenhuset respektive vindfånget.	ATA.
1968	<p>Landsantikvarien yttrade sig till RAÄ angående förslag till ny orgel och ny inredning av orgelläktare med tillhörande rum för kyrkokören. Förslag upprättat av arkitekt George Rudner, Stockholm.</p> <p>*Sluttande läktargolv byggdes om till plant och bänkinredning samt väggpanel avlägsnades. Golvlisten bevarades.</p>	ATA, dnr 170/68. Dnr 552/68. Dnr 552 K 219.

	<p>*Komplettering av väggarnas marmorering.</p> <p>*Den gamla orgeln med blindpipor, förgyllda listverk samt krönande urnor magasinerades. Orgelfasaden skulle införas i officiella inventarieförteckningen. De glasade dörrarna skulle behållas.</p> <p>*Belysning installerades med liknande armaturer som i koret.</p> <p>*Nålfiltsmatta inlades.</p>	
1972	*Utvändig ommålning med akrylatfärg.	ATA.
1973	<p>RAÄ godkänner förslag till trappa till läktaren utarbetat av arkitekt George Rudner, Stockholm.</p> <p>*En öppen trappa med räcke uppfördes vid norra kortväggen i kyrkan.</p> <p>*Bänkarna mot långväggen kapades och kompletterades med stöd för rygg på bänkar.</p> <p>*Golvplattor togs bort. Furugolv slipades och lackades.</p> <p>*Wiltonmatta lades in i brudkammaren.</p>	ATA.
1981-01-28	<p>Vbm till RAÄ angående utvärdig ommålning.</p> <p>Målningsbeskrivning upprättad av Rolf Sixtensson, VAB, Umeå.</p> <p>*Ommålning med akrylatfärg godkändes eftersom kyrkan i början av 1970-talet målades med den färgtypen. 100% akrylatfärg av typen du Ponts Lucite. Inga kulörförändring. Vit kulör på fasader, portar och luckor brun kulör och svart kulör på smiden. Grå kulör på invändiga fönstersnickerier (halvblank färg). Ny kittning med elastiskt kitt, typ fogmassa, Tremco Monomeric. Ca tio nya rutor.</p> <p>*Ommålning av gravkapellet utfördes på liknande sätt.</p>	ATA, dnr 82/81
1985	<p>Torntaket läckte. Vatten hade runnit nedför de bärande bjälkarna. Kommentar av Martin Olofsson. Skiffertak lagt ovanpå befintlig takspån och rote. Icke fackmässigt utfört med inskottsbitar, anslutningar mot väggar dåligt utförda, underlagspapp saknades. Vatten kom in några meter under korset. Korset planerades förgyllas med bladguld.</p> <p>Förslag upprättat av Olofssons plåtslageri, Umeå. Rivning och omläggning alt 1 återanvändning av skiffer på spiran. Alt 2 kopparplåt. Vbm förordade istället svartmålad dubbelfalsad järnplåt som till färg och karaktär bättre anknöt till tidigare taktäckningsmaterial.</p> <p>*Raä förespråkade svartmålad stålplåt som bättre hörde samman med kyrkobyggnadens träarkitektur. Industriellt ytbelagd plåt kunde godtas. Plastisolbeläggning skulle ske.</p>	ATA, dnr 136/85

1986	<p>*Tillbyggnad av församlingsgård. Förslag till församlingsgård inkluderande begravningsutrymmen upprättat av Bertil Håkansson; Husritarna AB i Umeå. Sammanbyggd med förbindelsegång trots att museet helst sett en fristående byggnad. Anpassning till 1800-talskyrkan och terrängen. ”Församlingsgårdens måttliga skala och ljusa träfasader står väl mot kyrkans trämassiga klassicism. Måttliga ingrepp i kyrkorummet”. Tillbyggnaden genomfördes 1986.</p> <p>*Nybyggnad av garage på kyrkogårdens ekonomigård.</p>	ATA, dnr 565/85
1988-06-06	<p>*Utbyte av takmaterial och rote på kortaket. Från skiffer till plåt av samma material som använts på tornet och tillbyggnaden.</p>	ATA, dnr 03998
1994-05-16	<p>Träreparations- och utvändiga målningsarbeten.</p> <p>*Raä godkänner program för fasadrenovering av Holmsunds kyrka upprättat av J&W Bygg & Anläggning AB, Umeå. (Börje Nilsson). Akrylatfärgen skulle tagas bort med blästring med JOS-metoden/Nor-Clean och ersättas med linoljefärg i kulör lika befintligt. Rötskadade delar skulle ersättas med nytt virke. Fönstren skulle ommålas med linoljefärg och omkittas med linoljekitt. Efter diskussion fick dock monoretic användas nedtill på fönsterbågarna.</p> <p>*Konservering av röd mässhake (röd silkessammet). Libraria, Gunnel Berggrén.</p>	ATA, dnr 330-1029-1994. Dnr 331-3954-1994, Dnr 9/94.
1999-01-14 1999-03-23	<p>*Tillstånd att installera rökdetektorer och byta radiatorer. Radiatorer har formen av elpaneler som lackeras i väggkulör.</p> <p>*Tillstånd att renovera mässhake av grön sidendamast från 1956. Konservator Gunnel Berggrén, NKFm Libraria, Stockholm.</p>	ATA, dnr 225-2881-1999. Dnr 225-2931-1999.
2001	<p>*Fasad och fönstermålning på gravkapellet.</p> <p>*Ommålning av gravkapellet, som tidigare var vitmålat. Återgång till ursprunglig färgsättning i ljus beigegul kulör på panel, mörkare beigegult på listverk samt engelskt rött på fönsterbågar (Lasol linoljefärg. Sandå AB, Umeå). Kemisk färgborttagning med Napier.</p>	
2002	<p>*Omläggning av skiffertak på kyrkan (Taksifferspecialisten AB, Grythyttan).</p> <p>*Omläggning av skiffertak på gravkapell och klockstapel. Plåtarbeten på kyrkans takfot, rännदार och gavelsprång (EM Plåt AB).</p> <p>*Entrédörren till gravkapellet behandlat med teakbrun träolja.</p>	

2005	<p>Invändiga åtgärder efter program upprättat av Hultén Arkitekter (2003-10-25) samt Länsmuseet i Västernorrland (2003-10-30).</p> <ul style="list-style-type: none"> *Konservering, rengöring av väggar, tak och fast inredning. *Ändring av läktartrappa. *Nytt vattenburet värmesystem, fjärrvärme. *Utökad WC i vapenhus. *Borttagande av korbänkar (1950-tal) och två bänkar mot väster. *Omflyttningar i kor. *Ny ljudanläggning nytt manöverbord efter ritningar av Hultén Arkitekter AB. *Nya strålkastare i kor. *Ommålning vindfång, trapplopp och körrum. *Slipning och omlackning av golv (Le Tonkinos) även läktaren. *Upptagning av välvda öppningar i vapenhus (fd brudkammare) och körrum. *Skyddsräcke på läktarbarriär. *El-öppning till ljudluckor. *Ny buntning av altarring samt nya mattor och bänkdynor. 	
------	---	--